

Nivelleren

Waarde vakbondsbroeders en zusters. Fijn dat jullie er allemaal zijn op deze besloten heidag, waarin wij ons willen bezinnen op onze toekomst. Veel dank dat jullie mij hebben gevraagd om een aftrap te geven, want, moet ik toegeven, ik heb de afgelopen weken met het zweet in de handen naar onze leiders gekeken. Mannen, mannen, waar zijn wij nou helemaal mee bezig, om een bekende reclame te citeren. Het spoor platgooien. Welja. Hebben we ons wel eens verdiept in de forens die toch al om de andere dag in een trein zit, die moet wachten “tot de tegentrein gearriveerd is”? Kennen we de situatie van het klappertanden op een naargeestig station in afwachting van een trein met een “nog onbekende vertraging”? En dan zwijgen we nog over werkzaamheden aan het spoor waardoor er twee weken lang minder treinen zullen rijden, zodat de arme forens een half uur later thuis is dan gebruikelijk en vaak heel de treinreis opgevouwen in het gangpad hangt. Die forens is onze stakingen ter gelegenheid van het “rondje om de kerk” heus nog niet vergeten. Waar heeft hij dit nieuwe offensief aan verdiend?

En wat wordt het volgende hoogtepunt in onze estafette? Het onderwijs. Natuurlijk! We zijn bijna allemaal ouders en we weten dus dat het nu al een heksentoer is om onze kinderen onderdak te krijgen tijdens de vele herfstvakanties, kerstvakanties, voorjaarsvakanties, tulpvakanties, meivakanties, teamdagen en wat dies meer zij. We herinneren ons nog heel goed hoe de onderwijsinspectie enkele maanden geleden liet onderzoeken of middelbare scholen hun leerlingen echt zeventien weken per jaar vrijaf geven, allemaal onder het motto: de school is geen kinderopvang. Maar wat doen we? Daar abstraheren we van; want wij willen zoveel mogelijk ongemak veroorzaken voor zoveel mogelijk mensen. Het is treurig mannen. Diep treurig.

En het kan zoveel eenvoudiger. Laten we in deze besloten omgeving nu eens één keer logisch en constructief meedenken met ons kabinet, dat tenslotte een democratisch mandaat heeft. Wat wil dat kabinet? Het kabinet wil dat iedereen zoveel mogelijk alles zelf gaat regelen. Iedereen moet zelf sparen voor een zorgverlof om z'n kinderen en z'n ouders te verzorgen. Iedereen moet zelf gaan sparen voor zijn eigen vut of prepensioen. Kinderopvang wordt in grote lijnen een zaak van ouders zelf, al dan niet in samenspraak met hun werkgever. Mensen moeten zelf van alles aanschaffen bij geprivatiseerde nutsbedrijven (lazen we pas nog in de krant hoe de stroomprijs en de gasprijs zullen stijgen als gevolg van de vrije marktwerking?). Mensen die aangewezen raken op thuishulp moeten deze straks zelf gaan regelen bij familie of particulier inkopen. Mensen moeten allemaal een ziektekostenverzekeraar kiezen en daarvoor zelf een inkomensonafhankelijke premie betalen. Een kind begrijpt dat alles daardoor behoorlijk veel duurder wordt. Rick van der Ploeg heeft het woensdag nog eens glashelder uitgelegd in NRC Handelsblad in een mooi artikel over de nieuwe ziektekostenverzekering. Particuliere zorgverzekeraars zullen een heleboel geld moeten uitgeven om klanten te werven. Omdat totale marktwerking in de publieke sector onwenselijk wordt geacht zal er vervolgens echter ook nog een heleboel moeten worden geïnvesteerd om adequate, bureaucratische controle en toezicht mogelijk te maken. De kosten van de zorg zullen door dit alles nog veel meer stijgen dan zij – vanwege de vergrijzing en de voortschrijdende medische technologie – toch al zouden doen. De ziektekostenpremies zullen dus heel fors omhoog gaan.

Alles individueel regelen en zelf betalen, vat ik het kabinetsbeleid kort samen. Ik vind het onhandig. U vindt het onhandig. Het lijkt ons een aantasting van de solidariteit en een rampzalige verspilling van geld en energie. Maar daar gaat het nu even niet om. We zouden constructief meedenken. Wat heb je nodig om al die eigen verantwoordelijkheid gestalte te kunnen geven? Tijd en geld. En mijn bescheiden inschatting is: onze lager opgeleide achterban heeft er geen geld voor en onze hoger opgeleide achterban heeft er geen tijd voor.

Dus wat gaan we doen tijdens de komende CAO onderhandelingen? We gaan inzetten op grootscheepse nivellering. De inkomensverschillen in Nederland zijn de afgelopen twintig jaar veel groter geworden dan ze daarvoor waren. Met die verschillen viel best te leven zolang er een goed stelsel van publieke voorzieningen bestond dat algemeen toegankelijk was. Maar die tijd lijkt voorbij en dus is het zaak om de trend naar denivellering terug te draaien; hoe eerder hoe beter. Wij gaan inzetten op een forse loonsverhoging voor onze lager opgeleide achterban en we gaan mikken op verlaging van salarissen voor onze hoger opgeleiden, met daaraan gekoppeld een flinke arbeidsduurverkortung voor deze groep. Dat zal onze hoger opgeleiden de tijd geven om al die eigen verantwoordelijkheid waar te maken. We hopen voor werkgevers dat deze verschuivingen binnen het loongebouw de totale loonsom acceptabel houden. En onder onze algemene nivelleringscampagne vatten we ook een nivellering tussen ouderen en jongeren, want laten we wel wezen: voor de nu bestaande inkomensverschillen in het voordeel van ouderen bestaat eigenlijk geen goede reden. Wat dat betreft heeft het kabinet gewoon gelijk.